

2021-10-01
TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr: KFKS 2021/613

Motion – Hållbara upphandlingar ur ett miljö- och klimatperspektiv

Inkom den 24 maj 2021 av Lisa Rasmussen m.fl., (V)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att kommunens inköspolicy har som målsättning att bidra till klimatmässig hållbarhet, att det finns rutiner för avtalsuppföljning samt att hänsyn tas till miljö- och klimatperspektiv i upphandlingar. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt av Lisa Rasmussen m.fl. (V) yrkar motionärerna att en lokal inköspolicy med riktlinjer för klimat- och miljömässigt hållbara krav vid inköp och upphandlingar utarbetas och att en tydlig rutin för avtalsuppföljning färdigställs. Motionen bereds i kommunstyrelsens miljöutskott och därefter i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Bedömningen är att tillräckliga styrdokument finns för att bidra till klimat- och miljöperspektivet vid upphandlingar och avtalsuppföljning. Arbetet med att säkerställa detta bör utvecklas. Det föreslås därför att kommunfullmäktige noterar att kommunens inköspolicy har som målsättning att bidra till klimatmässig hållbarhet och att det finns rutiner för avtalsuppföljning. Säkerställandet av klimat- och miljöperspektivet i upphandlingar och avtalsuppföljning ska utvecklas och förbättras i samråd med de verksamheter där inköpen sker.

Förslagen i motionen

Motionärerna vill att kommunen på ett aktivt och målmedvetet sätt använder upphandling som ett verktyg för att uppnå miljömålen i Agenda 2030. För att upphandlingen ska kunna vara ett kraftfullt verktyg måste inköpsprocessen få ett tydligt uppdrag att i upphandlingar ställa höga och skarpa miljökrav i linje med målen i Agenda 2030. Det måste även finnas resurser för att på ett effektivt sätt

följa upp att kraven i ingångna avtal efterlevs. Detta är särskilt viktigt i en organisation som är uppbyggd enligt Nackas modell där en stor del av inköp och upphandling sköts ute i verksamheterna.

Motionärerna yrkar:

- en lokal inköspolicy med riktlinjer för klimat- och miljömässigt hållbara krav vid inköp och upphandlingar utarbetas.
- att en tydlig rutin för avtalsuppföljning färdigställs. Denna rutin ska användas i avtal som slutits centralt av inköpsenheten såväl som i avtal verksamheterna förhandlat fram.

Motionen bereds i kommunstyrelsens miljöutskott och därefter i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Enheternas utredning och bedömning

Inköpsenheten har i samarbete med miljöenheten utrett förslagen i motionen.

Nackas inköspolicy har bland annat som mål att bidra till klimatomfattig hållbarhet och bidra till kommunens vision, grundläggande värdering, ambition, övergripande mål och styrprinciper. Det finns således styrande dokument med målsättningen att klimat- och miljöperspektivet ska tillvaratas i kommunens upphandlingar. Exempelvis ska miljöaspekterna inkluderas i beräkningar av affären utifrån kommunens styrdokument ”Så här gör vi i Nacka – inköp”. Inköp är ett viktigt verktyg för att nå de uppsatta miljö- och klimatmålen i kommunen. Upphandlingsmyndigheten har en databas med förslag på krav, så kallade hållbarhetskriterier, som offentliga aktörer kan ställa i sina upphandlingar för att minska sin negativa påverkan på miljö, hälsa och klimat. Offentliga inköp kan också utgöra ett verktyg för att nå många andra av de globala målen.

Inköpsenheten konstaterar att det finns flera goda exempel på hur miljö- och klimatperspektivet tas till vara i pågående initiativ runt om i kommunen. Exempelvis är arbetet med kommunens nya avfallsplan 2021-2026 ett viktigt verktyg, där mål och åtgärder formulerats med fokus på inköp och upphandling. Andra exempel är samarbetet om matsvinn mellan kommunen, Nacka vatten och avfall AB och skolkök med att både utbilda och uppmuntra till att verksamheterna börjar mäta sitt matsvinn, de krav som ställs på transporter och kommunens arbete med samlastning för att minska transporter. Ett annat exempel som både är klimat- och kostnadsreducerande är en ny upphandling för återbruk och lagring av möbler som genomfördes våren 2021. I upphandlingen ställdes även flera miljökrav, exempelvis miljökrav på fordon, samtransporter i största möjliga mån vid leverans, krav på hållbart skogsbruk och att leverantören har ett kvalitetsledningssystem och ett miljöledningssystem som visar att de har både en kvalitetspolicy och en miljöpolicy som de kontinuerligt arbetar med

internt och följer upp. Enheterna konstaterar att det också tidigare tagits fram dokument internt i kommunen för att enklare ställa miljökrav, vid exempelvis utförande av byggtreprenader. En annan uppmärksam upphandling är upphandlingen av restaurangverksamheten i Nacka stadshus (KFKS 2018/916). Ett av målen med upphandlingen var att restaurangen och cafét skulle ha ett stort fokus på miljö och gröna måltider samt bidra till att kommunen når uppsatta miljömål vad gäller ekologisk mat och lägre klimatpåverkan från maten.

Inköpsenheten konstaterar att styrdokument finns på plats för att bidra till klimat- och miljöperspektivet vid inköp. Bedömningen är således att ytterligare styrdokument inte behövs. Kravspecifikationerna i kommunens upphandlingar bör alltid få med klimat- och miljöperspektiven. Leverantörskraven bör sedan särskilt följas upp som en del i kommunens leverantörsuppföljning

Det finns rutiner för att följa upp ingångna avtal och dessa bör utvecklas och förbättras. Det är av vikt att i uppföljningsarbetet involvera verksamheterna där inköpen sker såsom exploateringsverksamheterna, bygg- och anläggning och transport. Både en intern och extern uppföljning kan behöva ske.

Inköpsenheten och de verksamheten där inköpen sker bör säkerställa uppföljningen tillsammans. Verksamheterna bär dock ansvaret som avtalsägare.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut bedöms inte innebära några särskilda ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Genom att ställa tydligare krav på samt följa upp miljö- och klimatperspektivet i upphandlingar kan kommunen bättre uppnå målen i ”Miljöprogram 2016-2030” och målen i Agenda 2030. Det bedöms medföra positiva konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Motion – Hållbara upphandlingar ur ett miljö- och klimatperspektiv

Sebastian Nordgren
Enhetschef
Inköpsenheten

Anastasja Stengred
Miljösamordnare
Miljöenheten

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten